

مدلی از کیفیت گزارشگری مالی مبتنی بر عوامل ساختاری و کارایی شرکت‌ها با توجه به نقش کمیته نظارتی

حاجی ابراهیم نخعی

دانشجوی دکتری حسابداری، گروه حسابداری، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران

محمد حسین رنجبر

دانشیار گروه حسابداری و مدیریت مالی، دانشکده علوم انسانی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران
Mhranjbar54@Iauba.ac.ir

علیرضا مومنی

استادیار دانشکده حسابداری، دانشگاه پیام نور تهران، ایران

حسین بدیعی

استادیار گروه حسابداری، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۲۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۰۴

چکیده

این پژوهش با هدف ارائه‌ی مدلی از کیفیت گزارشگری مالی مبتنی بر عوامل ساختاری و کارایی شرکت‌ها با توجه به نقش کمیته نظارتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی بازه زمانی سال ۱۴۰۱ صورت گرفته است. تجزیه و تحلیل داده‌ها بر اساس معادلات ساختاری می‌باشد. با توجه به نامحدود بودن جامعه آماری، به منظور انتخاب حجم نمونه ۲۹۱ نفر از مدیران، کارکنان و افراد صاحب نظر در حوزه مالی و حسابداری انتخاب گردید. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه می‌باشد. یافته‌ها در خصوص فرضیه اول نشان داد که شرایط علی با نقش میانجی مقوله محور کیفیت گزارشگری مالی بر راهبرد تأثیر مستقیم و معناداری دارد. در نتیجه فرضیه دوم مشخص گردید که مقوله محور کیفیت گزارشگری مالی با نقش میانجی راهبرد بر پیامد تأثیر مستقیم و معناداری دارد. نتیجه فرضیه سوم نشان داد شرایط علی با نقش میانجی مقوله محور کیفیت گزارشگری مالی و راهبرد بر پیامد تأثیر مستقیم و معناداری دارد. در نهایت نتیجه فرضیه پنجم مشخص شد که شرایط مداخله‌گر با نقش میانجی راهبرد بر پیامد تأثیر مستقیم و معناداری دارد. شایان ذکر است پس از بررسی و تایید مدل ساختاری، شاخص SRMR نیز کمتر از ۰.۱۰ گزارش شد و در نهایت، مدل نیز مورد تأیید قرار گرفت.

واژه‌های کلیدی: کیفیت گزارشگری مالی، کارایی شرکت، شفافیت مالی، کمیته‌های نظارتی.

۱- مقدمه

بازار بورس و اوراق بهادار تهران به عنوان یک عامل محرکه اقتصادی است. فرایند صحیح اطلاعات در این بازار، سبب اتخاذ تصمیمات مطلوب و منطقی از سوی مشارکت‌کنندگان می‌شود و سرانجام، توسعه اقتصادی و بهبود سطح رفاه اجتماعی را به ارمغان می‌آورد. گزارش‌های مالی از بااهمیت‌ترین منابع اطلاعاتی است که هدف آن مهیا نمودن اطلاعات لازم در راستای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی است و بخش وسیعی از نیاز اطلاعاتی بازار بورس اوراق بهادار را تأمین می‌کند. کیفیت گزارشگری ممکن است به عنوان حسابرسی تعریف شود که تضمین می‌کند گزارش‌گری مالی یک دیدگاه منصفانه و واقعی از وضعیت مالی یک سازمان تجاری ارائه می‌کند و آنها با اصول پذیرفته‌شده حسابداری (GAAP) مطابقت دارند (خلیل^۱، ۲۰۲۲). منظور از کیفیت گزارشگری مالی، میزان سودمند بودن گزارشات مالی برای سهامداران، مدیران و به‌طور کلی ذینفعان مرتبط با شرکت می‌باشد. اطلاعات حسابداری منبع مهم و سودمندی برای تصمیم‌گیری گروه‌های طرف قرارداد و همچنین منبع اصلی در ارزیابی وظیفه مباشرت مدیران محسوب می‌شود. متأسفانه در سال‌های پایانی قرن بیستم میلادی و در آستانه ورود به قرن بیست و یکم، آشفتگی مالی شرکت‌های بزرگی از جمله انرون و وردکام، سیستم گزارشگری مالی را با بحران روبرو ساخت. ورشکستگی چنین شرکت‌هایی باعث نشانه رفتن انگشت اتهام به سوی حسابداری و گزارشگری مالی شد، به‌طوری که در موارد متعدد از این وقایع به عنوان رسوایی حسابداری یاد شد. اما این خاتمه کار نبود، بلکه سیستم گزارشگری مالی (FRQ) به دلیل خدشه‌دار شدن اعتبار آن، همواره در جلب اعتماد عمومی با بحران‌هایی مواجه گردید (بولو، ۱۳۸۶). افزایش شمار تقلب‌ها که با ورشکستگی شرکت‌های بزرگ در هم آمیخته بود، نگرانی‌هایی را درباره کیفیت گزارش‌های مالی به همراه داشت. کیفیت گزارشگری مالی همان‌طور که اشاره شده، اطلاعات سودمندی را برای سهامداران فراهم می‌کند؛ تحقیقات مالی شواهد زیادی ارائه می‌دهد که مدیران ارشد، به ویژه مدیران عامل و مدیران مالی، تأثیر قابل توجهی بر تصمیمات گزارشگری مالی دارند (هرازدیل و همکاران^۲، ۲۰۲۳). بیانیه مفاهیم حسابداری مالی شماره یک^۳ (۱۹۷۸) هیئت استانداردهای حسابداری مالی بیان می‌کند که می‌تواند یکی از اهداف صورت‌های اطلاعات مالی، نزدیک کردن ذینفعان واقعی و بالقوه در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری و ارزیابی جریان‌های نقدی پیش‌بینی شده سازمان است (خلیل، ۲۰۲۲). معمولاً دو راه در عرصه عمل حسابداری وجود دارد که در آن اعتقاد بر این است که حساب‌برسان خارجی با کیفیت بالاتر، نسبت به سایر حساب‌برسان خارجی، مهارت بیشتری دارند: ۱- اشتباهات حسابداری را کشف کنند، ۲- استفاده از روش‌های حسابداری، شبهات را محدود می‌کنند (خلیل، ۲۰۲۲). هدف اساسی بازارهای سرمایه‌کارا، توانایی آن‌ها در شناسایی و جذب اطلاعات ارزشی مرتبط از گزارش‌های مالی خوب ترکیب شده، مرتبط و معتبر است و هر چه رابطه علی بین این گزارش‌ها و ارزش شرکت بیشتر باشد، کیفیت آن‌ها بالاتر خواهد بود (السوهیبانی و همکاران^۴، ۲۰۲۳). از سوی دیگر کیفیت بهتر گزارش مالی باعث از بین بردن انگیزه مدیران برای سرمایه‌گذاری در شرکت‌ها می‌شود و هیئت مدیره اطلاعات

^۱- Khalil, U. F.

^۲- Hrazdil, K., Simunic, D. A., Spector, S., & Suwanyangyuan, N.

^۳- Board, F. A. S. (Board of the Financial Accounting Standards)

^۴- Alsuhaibani, W., Houmes, R., & Wang, D.

دقیق‌تر را نگه می‌دارد و توانایی آن‌ها را در نظارت بر فعالیت‌های مدیران از جمله فعالیت‌های مربوط به تصمیم در خصوص سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد. (احمد و دلمن، ۲۰۰۷).^۱ باید این نکته را یادآور شد که مدیران اجرایی می‌توانند با نظارت بر حسابداری و حسابرسی، سبب افزایش کیفیت گزارش مالی باشند (عابد و دیگران، ۲۰۲۲). زمانی که تحریف اساسی ناشی از اشتباه یا تقلب ردیابی و اصلاح یا آشکار شود، کیفیت گزارش‌دهی اطلاعات مالی بهتر می‌شود. برعکس، کیفیت گزارشگری اطلاعات مالی زمانی که حسابرس نتواند تحریف اساسی را ردیابی کند یا در تصحیح تحریف قبل از صدور یک گزارش حسابرسی غیرقابل صلاحیت ناموفق باقی بماند، به لحاظ کیفیت، مطلوبیت ندارد (خلیل، ۲۰۲۲؛ خورانا و رامان، ۲۰۰۴).^۲ با عنایت به مطالب فوق مساله اصلی پژوهش حاضر این است که: آیا می‌توان کیفیت گزارشگری مالی مبتنی بر ویژگی‌های عوامل ساختاری و کارایی شرکت‌ها باتوجه به نقش کمیته نظارتی، الگوسازی نمود؟ باتوجه به اینکه پژوهش‌های گسترده‌ای در خصوص کیفیت گزارشگری مالی به انجام رسیده است، اما بررسی‌ها نشان می‌دهد، که مطالعات در خصوص تأثیر ویژگی‌های شرکت در قالب سه متغیر عوامل ساختاری، کارایی شرکت‌ها و نقش کمیته‌های نظارتی بر کیفیت گزارشگری مالی، بسیار اندک است و ارائه مدلی از کیفیت گزارشگری مالی مبتنی بر ویژگی‌های عوامل ساختاری و کارایی شرکت‌ها باتوجه به نقش کمیته نظارتی تاکنون صورت نگرفته است و می‌توان به بیان بهتر عنوان کرد یک نوع خلأ پژوهشی در تحقیقات محسوب می‌شود؛ که در این پژوهش تصمیم بر آن است این شکاف پژوهشی باتوجه به سه ویژگی عوامل ساختاری، کارایی شرکت‌ها و کمیته نظارتی برطرف گردد. نتایج پژوهش ضمن آن‌که موجب توسعه مبانی نظری پژوهش‌های گذشته در زمینه گزارشگری مالی می‌شود، می‌تواند به اتخاذ تصمیمات بهینه توسط مدیران و توسعه ادبیات حسابداری کشورهای در حال توسعه از جمله ایران کمک به‌سزایی نماید.

مبانی نظری و مروری بر پژوهش‌های پیشین

کیفیت گزارشگری مالی

کیفیت گزارشگری به‌طور کلی به خدماتی اشاره دارد که توسط حسابرسانی که توسط شرکت‌های صاحب‌کار انجام می‌گردد، گفته می‌شود. شرکت‌ها به‌دلیل استاندارد و تجربه‌ای که کسب کرده‌اند، خواهان حسابرسی با کیفیت بالاتری هستند. گزارشگری با کیفیت سبب جذب سرمایه‌گذاران بیشتری می‌شود و از طرفی عملکرد شرکت را به تصویر می‌کشد. از این‌رو، ذینفعان و سرمایه‌گذاران به‌دلیل شهرت و تجاری که موسسات حسابداری با کیفیت حسابرسی کسب کرده‌اند، به شرکتی که درگیر کیفیت حسابرسی بالاتری است، اطمینان و اعتماد خواهند داشت. به بیان بهتر کیفیت گزارشگری بالاتر، ارائه خدماتی است که فراتر از حسابرسی ساده است و راهی برای تصمیم‌گیری بهتر ایجاد می‌نماید (خودهیر و همکاران، ۲۰۱۹).^۳ دستیابی به کیفیت حسابرسی بالاتر باید روابط بین کارکنان، حرفه‌ای‌ها و استقلال و شایستگی شرکت‌های حسابداری متوازن باشد. هدف اولیه گزارش‌های مالی

^۱ - Ahmad & Duellman

^۲ - Abed, I. A., Hussin, N., Haddad, H., Almubaydeen, T. H., & Ali, M. A

^۳ - Khurana, I. K., & Raman, K. K.

^۴ - Khudhair, D., Al-Zubaidi, F & Raji, A.

ارائه داده‌های مالی به کاربران برای آگاهی بهتر و به‌روزرسانی مستمر وضعیت مالی شرکت است (عابد و دیگران، ۲۰۲۲). تحول نگرش تدوین استانداردهای حسابداری از استانداردهای مبتنی بر قواعد به استانداردهای مبتنی بر اصول، در راستای پشتیبانی از منافع ذینفعان جزء و تنظیم مقررات انتظامی حرفه حسابداری و حسابرسی از قبیل تدابیر اندیشیده شده به‌منظور جلب اعتماد عمومی است. از طرفی دیگر، محققان و خبرگان، نیز به سهم خود، سمت‌وسوی پژوهش‌های تجربی را به کیفیت گزارشگری مالی و تأثیرات آن بر بازار سرمایه سوق دادند تا بلکه بتوانند در این خصوص نقش سودمندی را ایفا کنند. کیفیت گزارشگری مالی می‌بایست رشد اقتصادی و اثربخشی بازار بورس اوراق بهادار تهران را از طریق حداقل سه کانال^۱ "شناسایی بهتر پروژه‌های خوب در مقابل پروژه‌های بد"، "نظم و انضباط در انتخاب پروژه توسط مدیران" و "کاهش عدم تقارن اطلاعاتی" افزایش دهد (امیرآزاد و همکاران، ۱۴۰۲). گزارش‌های مالی شرکت‌ها باید اطلاعاتی فراهم نماید که برای سرمایه‌گذاران بالقوه و بالفعل، بستانکاران و سایر استفاده‌کنندگان در سرمایه‌گذاری‌های منطقی، اعطای اعتبار و تصمیمات مشابه سودمند باشد. در نتیجه این گزارش‌ها اهمیت بسزایی در تحقق اهداف یاد شده دارند و افزایش کیفیت آن‌ها می‌تواند موج بالای کاراثر بودن سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌ها و حفظ و توسعه منابع آن‌ها گردد. اگر حسابرس بتواند تحریف‌های بااهمیت موجود را کشف و گزارش کند، فرآیند گزارشگری، با کیفیت بالاتری انجام می‌شود (پیناتیک^۱، ۲۰۲۱). پژوهش‌های اخیر اظهار می‌دارد که، افزایش کیفیت گزارشگری مالی می‌تواند پیامدهای اقتصادی را در پی داشته و باعث افزایش استفاده از فرصت‌های مناسب سرمایه‌گذاری گردد. بسیاری از، این پژوهش‌ها، کیفیت صورت‌های مالی شرکت‌ها را با نگرش رویدادی تنها به استانداردها و رهنمودهای حسابداری و گزارشگری مالی نسبت داده و درصدد مشخص کردن کیفیت گزارشگری مالی از منظر دستورالعمل‌های بیرونی ناظر بر آن برآمده‌اند. اما با وجود مکانیسم‌های نظارتی برابر جهت گزارشگری مالی شرکت‌ها، به‌نظر می‌رسد کیفیت گزارشگری مالی آن‌ها را برابری برخوردار نیست و این امر نشان‌دهنده آن است که احتمالاً سایر عوامل، در پدید آمدن تفاوت در کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها دخیل هستند. این پژوهش چشم‌انداز جدیدی را نسبت به موضوع کیفیت گزارشگری مالی می‌گشاید و با درون‌زا فرض نمودن کیفیت گزارشگری مالی، تلاش می‌کند عوامل مؤثر بر آن را شناسایی و ارزیابی نماید.

کارایی شرکت

عملکرد شرکت‌ها شاخصی از موفقیت کسب و کار است و اطلاعاتی را در مورد سلامت کلی آن در اختیار سرمایه‌گذاران قرار می‌دهد. در این راستا، شرکت‌ها، از یک مشکل نمایندگی ذاتی رنج می‌برند. این به این دلیل است که مدیران نسبت به خود مالکان، اطلاعات بیشتری در مورد شرکت دارند و بنابراین از آن برای رشد ثروت خود استفاده می‌کنند. همچنین مدیران نسبت به اشخاص ثالث مانند سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان به اطلاعات بااهمیت‌تری دسترسی دارند که منجر به مشکلات عدم تقارن اطلاعات و همچنین گمراه کردن کاربران شده است (الصمدی^۲، ۲۰۲۲). بنابراین امروزه یکی از مباحث مهم، در خصوص تجزیه و تحلیل اطلاعات مالی شرکت‌ها،

^۱-Pinatik, Sherly

^۲- Alsmady, A. A.

میزان سودآوری و عملکرد آن‌هاست. از سوی دیگر، فرصت‌های رشد، یکی از عوامل مؤثر بر بهبود کارایی شرکت‌هاست و این امر می‌تواند نشان‌دهنده استعداد بالقوه شرکت در سودآوری و سرمایه‌گذاری باشد. ارزش یک شرکت، نشأت گرفته از میزان بازدهی سرمایه‌گذاری‌های آن است؛ لذا، مدیران با حداکثر نمودن ثروت سهام‌داران، باید با تبیین عوامل مؤثر بر سطح سرمایه‌گذاری، بین خواسته‌های سهام‌داران و فرصت‌های مناسب سرمایه‌گذاری، شرایط مناسبی را برقرار کنند تا هم فرصت‌های سودآور سرمایه‌گذاری را از دست ندهند و هم رضایت سرمایه‌گذاران را جلب نمایند. در تأمین مالی، خط‌مشی‌ها و استراتژی سرمایه‌گذاری، نیز اثر مهمی دارد و بخشی از ارزش آتی شرکت محسوب می‌شود. به‌طوری‌که با تدوین راهبرد مناسب و بررسی فرصت‌های مناسب سرمایه‌گذاری، می‌توان به سودآوری رسید. شرایط محیطی-اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی متفاوت کشورها، ایجاب می‌کند که رویکردهای بهبود بهره‌وری دارای ویژگی‌های خاصی باشد. گستردگی و همبستگی فعالیت‌های ارتقای بهره‌وری در چارچوب یک حرکت ملی در تمام کشورهایی که در ارتقای بهره‌وری و تسریع در روند توسعه موفق بوده‌اند در خور توجه است. رشد و شکوفایی اقتصادی هر کشوری به نحوه و میزان سرمایه‌گذاری در آن کشور بستگی دارد. سرمایه‌یکی از اصلی‌ترین عوامل تولید محسوب می‌شود؛ چرا که بدون وجود سرمایه، سایر عوامل تولید نمی‌تواند وجود پیدا کند. تشکیل سرمایه در هر کشوری، به نحوه و میزان پس‌انداز افراد آن جامعه بستگی دارد (محمدزاده سالطه، ۱۳۹۵). سرمایه‌گذاران شرکت‌ها می‌توانند به‌صورت دلخواه در پروژه‌های سودآور سرمایه‌گذاری کنند (مثلاً NPV مثبت) و از سرمایه‌گذاری در موارد بی‌بهره دوری نمایند. با این حال اگر اطلاعات نامتقارن در شرکت‌ها وجود داشته باشد شرکت‌ها ممکن است در پروژه‌های سودآور با موانع تأمین مالی مواجه شوند و مشکلاتی را در سرمایه‌گذاری‌های کمتر از واقع ایجاد کند. مسأله دیگر این است که حتی اگر مدیران، منابع مالی را در پروژه‌ها اختصاص دهند و مشکلی مالی وجود نداشته باشد ممکن است به‌منظور بیشتر کردن درآمد شخصی خود پروژه‌هایی با NPV منفی را نیز انتخاب کنند و باعث کاهش کیفیت اطلاعات حسابداری شوند. عدم تقارن میان شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران خارجی و حل مشکلات شرکت‌ها در میان مدیران و سهام‌داران باعث می‌شود که گزارشگری مالی، کارایی سرمایه‌گذاری شرکت‌ها را افزایش دهد. افزایش کارایی شرکت و ایجاد ثروت پایدار برای سهام‌داران نیازمند یک سیستم حاکمیت شرکتی خوب است (الصمدی، ۲۰۲۲).

ساختار شرکت

نظریه اولیه برای توضیح رابطه بین ارزش اولیه و ساختار سرمایه، نظریه MM است که به نام مودیلیانی و میلر^۱ (۱۹۵۸) نامگذاری شده است. این تئوری ادعا می‌کند که ساختار سرمایه هیچ تأثیر مهمی بر ارزش واقعی ندارد. به عبارت دیگر، ارزش اولیه را نمی‌توان با بخش حقوق صاحبان سهام یا بدهی صادر شده تعیین نمود. این تئوری ادعا می‌کند که هر ترکیب احتمالی بدهی و حقوق صاحبان سهام بی‌ربط به ارزش نمی‌باشد. با این وجود، چندین فرض اساسی وجود دارد که گزاره مودیلیانی و میلر بر اساس آن‌ها استوار است (عبدالله و تورسوی^۲، ۲۰۲۱). این

^۱- Modigliani F, Miller MH

^۲-Abdullah, H., & Tursoy, T.

تئوری فرض می‌کند که بازار سرمایه در جایی که مالیات وجود ندارد، هزینه‌های ورشکستگی و معاملات صفر است، اطلاعات بازار متقارن نیست، هزینه‌های استقراض و سود برای همه یکسان است. سرمایه‌گذاران توقع دارند، همه مدیران می‌بایست ساختار و ارزش شرکت را افزایش دهند و بدین صورت می‌توان انتظار یک بازار سرمایه کامل را داشته باشند. علاوه بر این، میلر (۱۹۷۷)^۱ مبادله بین ضرر مالیات شخصی بدهی و مزیت مالیات شرکتی را در نظر گرفت و نتیجه نشان داد که در صورت وجود سرمایه‌گذاران مختلف با نرخ‌های حاشیه‌ای متفاوت مالیات‌های شخصی، ساختار سرمایه نامربوط خواهد بود. دلیل آن این است که هزینه تامین مالی یک پروژه در وضعیت تعادل پایدار است. از این منظر، میانگین موزون هزینه سرمایه باید بدون توجه به تغییرات ساختار سرمایه ثابت باشد. با استفاده از رویکردهای مخالف، سه نظریه موجود دیگر (یعنی نظریه هزینه نمایندگی، تئوری سفارش نوک زدن و نظریه تجارت) وجود یک رابطه نظری بین ساختار سرمایه و ارزش اولیه را ادعا می‌کند. به عبارت دیگر، ترکیب متناسب بدهی و حقوق صاحبان سهام در سرمایه یک شرکت بر ارزش شرکت تأثیر دارد. تئوری هزینه نمایندگی، که از طریق مجموعه‌ای از آثار جنسن و مک‌لینگ^۲ (۱۹۷۶)، جنسن^۳ (۱۹۸۶)، آیزنهارت^۴ (۱۹۸۹) و هارت و مور^۵ (۱۹۹۴) توسعه یافته است، بیان می‌کند که تضاد منافع بین ذینفعان مانند مدیران و نمایندگان وجود دارد؛ که هزینه‌های نمایندگی را برای شرکت ایجاد می‌کند. بر این اساس، یک ساختار سرمایه ایده‌آل در صورتی که پتانسیل کاهش هزینه‌های نمایندگی را داشته باشد، تمایل به افزایش ارزش اولیه دارد. دقیقاً جنسن و مک‌لینگ (۱۹۷۶) هزینه‌های نمایندگی را به دو نوع طبقه بندی کردند: هزینه نمایندگی حقوق صاحبان سهام و هزینه نمایندگی بدهی. اولی توسط تعارض مدیران سهام خلق می‌شود، در حالی که دومی توسط تعارض دارندگان بدهی سهام ایجاد می‌گردد. هزینه نمایندگی حقوق صاحبان سهام نشان می‌دهد که مدیران اهداف فردی خود را به بازده سهام و رشد ارزش اولیه ترجیح می‌دهند. جنسن (۱۹۸۶) ادعا کرد که در شرایط اهرم بالا، مدیران تحت فشار زیادی هستند تا بیشتر بر روی سرمایه‌گذاری‌های سودآور تمرکز نمایند تا بتوانند پول نقد کافی برای پرداخت‌های بهره تولید کنند. برگر و دی پتی^۶ (۲۰۰۶) و مارگاریتیس و پیسیلاکی^۷ (۲۰۱۰) استدلال کردند که بدهی بیشتر هزینه‌های نمایندگی سهام را کاهش می‌دهد یا مدیران را متقاعد می‌کند که بیشتر به نفع سهامداران عمل نمایند. از این نظر، مدیران کمتر قادر به تمرکز بر اهداف شخصی خود هستند (گیزانی^۸، ۲۰۱۷). در نتیجه، اهرم احتمالاً از طریق کاهش هزینه‌های نمایندگی سهام، تأثیر مثبتی بر ارزش شرکتی خواهد داشت. با این حال، بدهی می‌تواند تأثیر منفی بر ارزش شرکت داشته باشد چراکه، هزینه نمایندگی بدهی را افزایش می‌دهد (بکر و استرومبگ^۹، ۲۰۱۲). مایرز^{۱۰} (۱۹۷۷) اظهار داشت که وام‌دهندگان تمایل دارند برای جبران خطرات بالای ناشی

^۱- Miller MH

^۲- Jensen MC, Meckling WH

^۳- Jensen MC

^۴- Eisenhardt, KM

^۵- Hart O, Moore J

^۶- Berger AN, Udell P

^۷- Margaritis D, Psillaki M

^۸- Guizani, M

^۹- Becker B, Stromberg P

^{۱۰}- Myers, SC

از اهرم شرکتی بالا، به نرخ بهره بالاتر نیاز داشته باشند. تئوری دستور نوک زدن که توسط مایرز و مجلوف^۱ (۱۹۸۴) ابداع گردید بیان می‌کند که اهرم ادراک بازار را برای ارزش افزایش می‌دهد و به نوبه خود باعث افزایش ارزش اولیه می‌شود. بنگاه‌های اقتصادی ترجیح می‌دهند تنها زمانی که بدهی دیگری برای استقرای وجود نداشته باشد، سهام منتشر کنند. این به این دلیل است که صدور بدهی هزینه‌های اطلاعاتی کمتری نسبت به انتشار سهام ایجاد می‌کند (لمون و زندر^۲، ۲۰۱۶). اگرچه این نظریه به منظور حداکثر کردن ارزش، بدهی را بر حقوق صاحبان سهام ترجیح می‌دهد، اما نسبت بهینه اهرم را مشخص نمی‌کند. روش دیگر، تئوری تجارت ادعا می‌کند که اوراق بهادار می‌توانند یک ساختار سرمایه بهینه ایجاد نمایند که ارزش شرکت را از طریق صدور بدهی به افزایش دهند. با این حال، علت متفاوت است و در این مورد، به دلیل پس انداز مالیاتی ناشی از بدهی است. این تئوری بیان می‌کند که هزینه‌ها و مزایای بدهی توسط یک شرکت به منظور افزایش ارزش اولیه به خطر می‌افتد. مزایای بدهی در ساختار سرمایه، تا جایی که ساختار سرمایه بهینه به دست آید، ادامه می‌یابد (عبدالله و تورسوی، ۲۰۲۱).

نقش کمیته نظارتی

در طی سال‌های اخیر بر حسب مقررات‌گذاری در گزارشگری مالی، نظارت بر تدوین استانداردهای حسابداری و گزارشگری مالی تأثیرات قابل ملاحظه‌ای گذاشته و این تأثیرات در همه کشورها رو به فزاینده است. مسأله‌ای که وجود دارد این است که برای نظارت، ساختار ایده آل و منحصر به فردی وجود ندارد. در نظام ساختار نظارتی بر بازارهای مالی قوانین‌های متفاوتی در کشورها همانند قانون شرکت‌ها، قانون تجارت، قانون بورس و اوراق بهادار، قانون مالیات و غیره وجود دارد. فرانسیس^۳ (۲۰۰۴) کیفیت پایین را به عنوان یک شکست حسابرسی توصیف کرد که ممکن است نتایج کمی مانند مجوزهای نظارتی، نرخ دادخواهی و ناامیدی تجاری را به همراه داشته باشد. به گفته فرانسیس (۲۰۰۴)، هر چه ماهیت حسابرسی کمتر باشد، نرخ عدم تحقق بیشتر است. به گفته داف^۴ (۲۰۰۴) کیفیت حسابرسی شامل کیفیت خاص و ارائه خدمات از نظر کیفیت (خواسته‌ها و رضایت مشتری) است. کیفیت تخصصی شامل مقیاس‌های توانایی، تجربه، مهارت، صداقت و استقلال است. با این حال، کیفیت بالا، باتوجه به پاسخ‌گویی، احساس و تدارک خدمات مشتری و خدمات غیر حسابرسی (NAS) نشان داده می‌شود. کیفیت حسابرسی باتوجه به ظرفیت حسابرسان جهت دریافت گسیختگی‌های هنجارهای حسابداری انتخاب می‌گردد و به این ترتیب برای حسابرسان انگیزه‌ای در راستای گزارش چنین وقفه‌هایی ایجاد می‌کند، یعنی کیفیت گزارشگری مالی می‌تواند نتیجه ظرفیت و آزادی حسابرس باشد. به گفته دی آنجلو^۵ (۱۹۸۱) شرکت‌های بزرگ به دلیل استقلال بیشتر، کیفیت حسابرسی بالاتری دارند. دیدگاه کیفیت حسابرسی را می‌توان به بخش‌هایی دسته بندی کرد. ۱- ناامیدی حسابرسی ۲- حسابرسی شایسته

^۱- Myers, SC; Majluf, NS

^۲- Lemmon, ML; Zender, JF

^۳- Francis, J.R.

^۴- Duff, A.

^۵- Deangelo, L. E.

نامیدی حسابرسی در صورتی اتفاق می‌افتد که حسابرس حقیقت را دریافت نکند، برعکس، «حسابرسی شایسته»، حسابرسی است که در آن حسابرس موافقت می‌کند میزان و مشکلات مرتبط با توضیحات مالی صاحب‌کار را در سطح قابل قبولی از ریسک حسابرسی بررسی کند. معمولاً، یک کمیته حسابرسی به‌سادگی به یک نهاد تشکیل شده ارجاع داده می‌شود که اختیار و مسئولیت نظارت بر گزارشگری مالی یک شرکت و گزارش یافته‌ها را به مدیریت ارشد به‌منظور اتخاذ تصمیم‌گیری می‌دهد. انتظار می‌رود کمیته حسابرسی، اطلاعات ارزشمندی را ارائه نماید و به هیئت مدیره شرکت اطلاع دهد. هم‌چنین، این کمیته به هیئت مدیره کمک می‌کند تا از تمام موضوعات مرتبط در مورد حسابرسی اطمینان حاصل کند (خودهیبر و همکاران، ۲۰۱۹).

قانون^۱ (SOX) (۲۰۰۲) تعهدات خاصی را به کمیته حسابرسی اختصاص داد. این کمیته، نظارت بر کار حسابرسان، جبران خسارت و حل گزارشگری مالی را عهده‌دار است. کمیته حسابرسی نیز حق انتخاب یا انتصاب مشاوران و مشاوران مستقل را دارد. طبق نظر خودهیبر و همکاران (۲۰۱۹) بخش بزرگی از مدیران غیرموظف باید مستقل از مدیریت و فارغ از هرگونه تجارت یا روابط دیگری باشند که می‌تواند به‌طور محسوس در فعالیت قضاوت مستقل آن‌ها دخالت نماید (جدای از هزینه‌ها و سهام آن‌ها).

علاوه بر این، SOX (۲۰۰۲) الزام نمود که همه افراد کمیته حسابرسی باید از مدیریت شرکت و هم‌چنین کسانی که بر فرآیندهای گزارشگری مالی و رویه‌های حسابداری نظارت می‌کنند مستقل باشند. خودهیبر و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهش خود اشاره نمودند، سازمان‌هایی که گزارش‌های مالی نامناسب دارند نسبت به سازمان‌هایی که معیار مناسبی دارند، مدیران غیر اجرایی یا کمیته مستقل کمتری دارند. هم‌چنین میزان بالاتری از مدیران غیر اجرایی، فعالیت شرکت‌ها را ارتقا می‌دهند، زیرا اساس، ویژگی‌ها و کیفیت‌های متفاوت آن‌ها ممکن است اشکال تصمیم‌گیری را افزایش دهد. تصور می‌شود که مدیران غیرموظف در موقعیت برتری نسبت به مدیران اجرایی دارند؛ زیرا آنان آزادند و نگران حفظ بدنامی خود در بازار کار بیرونی هستند (فاما و جنسن^۲، ۱۹۸۳). تئوری نمایندگی پیش‌بینی می‌کند از آنجایی که گردهمایی‌ها پس از یک اندازه خاص، کارایی کمتری ارائه می‌دهند، فشاری از سوی مدیران خود خدمت یا مستقر در مدیران برای نیاز به کفایت کمیته حسابرسی وجود دارد. استقلال کمیته حسابرسی هیئت مدیره، علامت تجاری کلیدی دیگری برای مشاهده قدرتمند فرآیند گزارشگری مالی است (کریشنان^۳، ۲۰۰۵). برون سون و همکاران^۴ (۲۰۰۹) گزارش نمودند که مزایای آزادی کمیته حسابرسی به‌طور قابل اتکا درست زمانی انجام می‌گردد که هیئت مشاوران حسابرسی کاملاً مستقل باشد (خودهیبر، الزبیدی و راجی، ۲۰۱۹).

^۱- Sarbanes Oxley (SOX)

^۲- Fama, E. F., & Jensen, M. C.

^۳- Krishnan, J.

^۴- Bronson, S. N., Carcello, J. V., Hollingsworth, C. W., & Neal, T. L.

پیشینه پژوهش

سبرینا و همکاران^۱ (۲۰۲۳) در پژوهشی به بررسی تجزیه و تحلیل کیفیت گزارش دهی پایدار و مسئولیت اجتماعی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار اندونزی پرداختند. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که انتشار گزارش‌های پایداری در مقایسه با گزارش‌های مسئولیت اجتماعی اجباری هنوز کم‌عمق است. کیفیت گزارش‌های پایداری مبتنی بر افشای اطلاعات نیز همچنان پایین است، اما گروه‌های صنعتی از نظر کیفیت متفاوت هستند. دوجیبا و همکاران^۲ (۲۰۲۲) در پژوهشی با عنوان "جرم و صدای بحرانی: تنوع جنسیتی هیئت مدیره و کیفیت گزارشگری مالی" به بررسی نقش تنوع جنسیتی هیأت مدیره و کیفیت گزارشگری مالی پرداختند. نتایج نشان داد، افزایش سهم زنان در هیئت‌مدیره با بهبود کیفیت گزارش‌دهی مالی همراه است که به واسطه به‌موقع بودن گزارش، مدیریت سود، و نظرات حسابرسان مرتبط است. در شرکت‌هایی که تعداد کافی زن در هیئت‌مدیره ندارند، با داشتن یک زن رئیس هیئت‌مدیره، می‌توان کیفیت گزارش‌گری مالی را بهبود بخشید. عبدا... و تورسوی^۳ (۲۰۲۱) رابطه ساختار سرمایه و عملکرد شرکت در آلمان بعد از پذیرش استانداردهای گزارشگری مالی را مورد بررسی قرار دادند. بازه زمانی مورد مطالعه شامل شرکت‌های غیرمالی آلمانی در طی بازه زمانی ۱۹۹۳ الی ۲۰۱۶ می‌باشد. نتایج، حاکی از رابطه مثبت بین عملکرد شرکت و ساختار سرمایه می‌باشد. هم‌چنین نتایج نشان داد که پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی منجر به افزایش عملکرد شرکت در نمونه مورد بررسی می‌شود در حالی که پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به عنوان نقش واسطه، رابطه بین ساختار سرمایه و عملکرد شرکت را تضعیف می‌نماید جاروا و دیگران^۴ (۲۰۲۰) به بررسی رابطه کیفیت گزارشگری مالی با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی با توجه به تفاوت‌های بین‌المللی در محافظه‌کاری مشروط پرداختند. نمونه مورد بررسی شامل ۵۱ کشور در طی بازه زمانی ۲۰۰۵ الی ۲۰۱۶ می‌باشد. نتایج، حاکی از آن است که کیفیت گزارشگری مالی در کشورهایی که کیفیت نهادی بالاتری دارند، بهتر است. هم‌چنین نتایج نشان داد که شواهدی مبنی بر اختلاف بین کیفیت گزارشگری مالی بعد از اجرای استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی وجود ندارد. تران و همکاران^۵ (۲۰۱۹) به بررسی عوامل موثر بر پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در ویتنام پرداختند. داده‌های مورد نیاز از صورت‌های مالی ۱۵۴ شرکت در سال ۲۰۱۸ جمع‌آوری و مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان می‌دهد که برخی از نسبت‌های مالی مانند بازده سرمایه بر پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارش مالی تاثیرگذار است. علی نژاد و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی به آزمون محتوای اطلاعاتی تحت تاثیر رفتار احساسی سرمایه‌گذاران و کیفیت گزارشگری مالی پرداختند. در این پژوهش اطلاعات مربوط به ۱۱۰ شرکت طی سال‌های ۱۳۸۶-۱۳۹۶ از بانک‌های اطلاعاتی سازمان بورس و اوراق بهادار ایران گردآوری شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که ضریب تعیین محتوای اطلاعاتی در حالی که رفتار احساسی

¹ - Sebrina, N., Taqwa, S., Afriyenti, M., & Septiari, D.

² - Dobija, D., Hryckiewicz, A., Zaman, M., & Puławska, K.

³ - Abdullah, H., & Tursoy, T.

⁴ - Jarva, Henry & Lodh, Suman & Nandy, Monomita & Ojala, Hannu

⁵ - Tran, T., Ha, X., Le, T & Nguyen, N.

سرمایه‌گذاران در حالت بالا و کیفیت گزارشگری مالی مدل جونز در حالت متوسط، دارای بیشترین مقدار می‌باشد؛ و همچنین می‌توان بیان کرد که با توجه به نتایج آزمون ANOVA فقط در مدل کیفیت گزارشگری مالی جونز رفتار احساسی سرمایه‌گذاران و کیفیت گزارشگری مالی تاثیر فزاینده بر محتوای اطلاعاتی دارد. نتایج آزمون فریدمن نیز نشان داد که بین گروه‌های مختلف رفتار احساسی سرمایه‌گذاران و کیفیت گزارشگری مالی جونز، بال و دیچو تفاوت معناداری وجود دارد. طاهری نیا و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی به مطالعه تاثیر ضعف کنترل داخلی بر ریسک گزارشگری مالی متقلبان با تاکید بر نقش تعدیلی ویژگی‌های مدیریت پرداختند. در این پژوهش داده های ۱۰۸ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۷ جمع‌آوری و برای آزمون فرضیه‌های پژوهش استفاده شد. نتایج نشان داد ضعف کنترل‌های داخلی، بر گزارشگری مالی و ریسک گزارشگری متقلبان تاثیر معناداری دارد. همچنین، تداوم ضعف کنترل‌های داخلی، تاثیر مثبت و معناداری بر تشدید رابطه بین ضعف کنترل‌های داخلی در گزارشگری مالی و ریسک گزارشگری متقلبان دارد. با این حال، رابطه معناداری مبنی بر تاثیر ویژگی‌های مدیریت بر رابطه بین ضعف کنترل‌های داخلی در گزارشگری مالی و ریسک گزارشگری متقلبان در آینده دیده نشد. اسکندری و میرزائی نیگجه (۱۴۰۱) در پژوهشی به بررسی نقش میانجی کیفیت گزارشگری مالی بر ارتباط بین رقابت بازار محصول و کیفیت پیش بینی تحلیل مالی پرداختند. نتایج حاصل از آزمون فرضیه های پژوهش حاضر نشان داد که کیفیت گزارشگری مالی بر ارتباط بین رقابت بازار محصول و کیفیت پیش‌بینی تحلیل مالی تاثیر مثبت و معناداری دارد و نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش نشان داد که بین کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت پیش‌بینی تحلیل مالی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. خوش خلق و طالب نیا (۱۴۰۰) در پژوهشی به تبیین اثر مفاهیم گزارشگری مالی بر سطح افشای ریسک در گزارشگری مالی سالانه در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. برای این منظور فرضیه‌هایی تدوین و اطلاعات مربوط به ۱۴۰ شرکت عضو بورس اوراق بهادار برای دوره زمانی بین سال های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۷ مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد در میان مفاهیم گزارشگری مالی، شاخص کیفیت گزارشگری مالی، راهبری شرکتی و کیفیت حسابرسی با توجه به افزایش سطح نظارت، شفافیت و افشای مناسب اثر مثبت معناداری بر افشای ریسک در گزارشگری مالی سالانه دارند و سبب افزایش سطح افشای ریسک در گزارشگری مالی سالانه می‌شوند. از سوی دیگر، نتایج موید آن است که شاخص افشای مسئولیت اجتماعی شرکت اثر معناداری بر افشای ریسک در گزارشگری مالی سالانه ندارد. صفی خانی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به بررسی پیش‌بیننده‌های گزارشگری مالی متقلبان و پیامدهای آن بر سرمایه‌فکری شرکت‌ها پرداختند. نتایج نشان داد: (۱) در شرکت‌های دارای گزارشگری مالی متقلبان در دوره مالی قبل و دوره مالی جاری، میزان عدم تقارن اطلاعاتی میان مدیران و ذینفعان، به طور معناداری بیشتر از شرکت‌های فاقد گزارشگری مالی متقلبان است. (۲) در شرکت‌های دارای گزارشگری مالی متقلبان در دوره مالی قبل و دوره مالی جاری، فراوانی شرکت‌های دارای بیش سرمایه‌گذاری، به‌طور معناداری بیشتر از شرکت‌های فاقد گزارشگری مالی متقلبان است. (۳) بین شرکت‌های دارای گزارشگری مالی متقلبان و شرکت‌های فاقد گزارشگری مالی متقلبان در دوره مالی بعد، در زمینه آسیب به حسن شهرت

شرکت، تفاوت معناداری وجود ندارد. ۴) در شرکت‌های دارای گزارشگری مالی متقلبانه در مقایسه با شرکت‌های فاقد گزارشگری مالی متقلبانه در دوره مالی بعد، کاهش معناداری در میزان سرمایه فکری و اجزای آن وجود دارد.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر، جز دسته‌های کاربردی و عملی قرار دارد. از حیث هدف، توصیفی و از نظر روش اجرا، پیمایشی می‌باشد. به منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش، از روش معادلات ساختاری استفاده شده است. جهت گردآوری اطلاعات مربوط ادبیات این پژوهش از روش کتابخانه‌ای و به منظور جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز از پرسشنامه بسته (محقق ساخته) استفاده شده است. پرسشنامه ساخته شده بر اساس مولفه‌های استخراجی که از مصاحبه (مصاحبه باز) با افراد صاحب‌نظر و خبرگان در حوزه مالی و حسابداری به دست آمد، حاصل گردید. در این پرسشنامه، سوالات بر اساس سه ویژگی عوامل ساختاری، کارایی شرکت‌ها و نقش کمیته نظارتی می‌باشد؛ که به منظور ارزیابی پایایی، پرسشنامه در اختیار ۳۷ نفر از کارکنان بخش‌های مالی و حسابداری شرکت‌ها قرار گرفت. در نهایت پایایی پرسشنامه بالای ۰.۸ گزارش شد. با عنایت به این‌که جامعه آماری این پژوهش نامحدود است با توجه به فرمول کوکران تعداد ۲۹۱ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب گردید. پس از جمع‌آوری داده‌ها و بررسی متغیرهای جمعیت شناختی، اقدام به اجرای آزمون‌های آمار استنباطی گردید. در همین راستا، جهت بررسی روابط بین متغیرها از تکنیک مدل معادلات ساختاری و نرم‌افزار اسمارت پی ال اس نسخه سوم صورت گرفته است. بدین منظور برازش مدل در سه بخش بررسی گردید: ۱- برازش مدل اندازه‌گیری (ضرایب بارهای عاملی، پایایی شاخص، روایی همگرا و واگرا). ۲- برازش مدل ساختاری (شامل آزمون تی معنی‌داری، ضریب تعیین). ۳- بررسی کلی مدل با بهره‌وری از شاخص SRMR.

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اول: شرایط علی با نقش میانجی مقوله محور کیفیت گزارشگری مالی بر راهبرد تأثیر معناداری دارد.
فرضیه دوم: مقوله محور کیفیت گزارشگری مالی با نقش میانجی راهبرد بر پیامد تأثیر معناداری دارد.
فرضیه سوم: شرایط علی با نقش میانجی مقوله محور کیفیت گزارشگری مالی و راهبرد بر پیامد تأثیر معناداری دارد.

فرضیه چهارم: شرایط زمینه‌ای با نقش میانجی راهبرد بر پیامد تأثیر معناداری دارد.

فرضیه پنجم: شرایط مداخله‌گر با نقش میانجی راهبرد بر پیامد تأثیر معناداری دارد.

متغیرهای پژوهش

متغیرها و مولفه‌های زیر بر اساس مصاحبه باز از افراد صاحب‌نظر و مدیران بخش‌های مالی و حسابداری به دست آمده است.

شرایط زمینه‌ای (مستقل): ۱- مؤلفه کارایی-قدرت و توانمندی مدیران در اداره شرکت ۲- مؤلفه کارایی - میزان سود تقسیمی در هر دوره ۳- مؤلفه کارایی- پیش‌بینی سود توسط تحلیلگران و کارایی سرمایه‌گذاران ۴- مؤلفه ساختاری- پاسخگویی و حاکمیت شرکتی ۵- مؤلفه ساختاری- رعایت مسئولیت پذیری اجتماعی ۶- مؤلفه ساختاری- میزان افزایش سرمایه ۷- مؤلفه ساختاری- نوع ساختار سرمایه و میزان اهرم مالی

شرایط علی (مستقل): ویژگی‌های ساختاری شرکت شامل: ۱- پاسخگویی و حاکمیت شرکتی، ۲- رعایت مسئولیت پذیری اجتماعی، ۳- میزان افزایش سرمایه، ۴- نوع ساختار سرمایه و میزان اهرم مالی

ویژگی‌های کارایی شرکت شامل: ۵- قدرت و توانمندی مدیران در اداره شرکت، ۶- میزان سود تقسیمی در هر دوره، ۷- پیش‌بینی سود توسط تحلیلگران و کارایی سرمایه‌گذاران

نقش کمیته نظارتی: ۸- میزان کیفیت حسابرسی انجام شده در شرکت، ۹- انتخاب اعضای هیأت مدیره، ۱۰- جنسیت اعضای هیأت مدیره، ۱۱- دوگانگی نقش مدیرعامل، ۱۲- نوع بازار رقابتی محصول، ۱۳- استاندارد شفافیت اجباری، ۱۴- مشوق‌ها و جرایم مالیاتی

شرایط مداخله‌گر (مستقل): ۱- میزان کیفیت حسابرسی انجام شده در شرکت، ۲- انتخاب اعضای هیأت مدیره، ۳- جنسیت اعضای هیأت مدیره، ۴- دوگانگی نقش مدیرعامل، ۵- نوع بازار رقابتی محصول، ۶- استاندارد شفافیت اجباری، ۷- مشوق‌ها و جرایم مالیاتی

مقوله محور (میانجی): عوامل ساختاری، کارایی شرکت‌ها، نقش کمیته نظارتی

راهبرد (میانجی): ۱- انتخاب حاکمیت شرکتی مطلوب ۲- انتخاب مدیران موثر بر اساس ویژگی‌های از پیش تعیین شده ۳- بررسی مداوم صورت‌های مالی توسط حسابرس مستقل ۴- جدایی مدیریت از هیأت مدیره ۵- مدیریت بهینه جریان نقد آزاد ۶- افزایش استقلال کمیته حسابرسی ۷- اعمال گزارشگری زیست محیطی و افزایش عملکرد مسئولیت اجتماعی ۸- اعمال محافظه کاری ۹- استقرار سیستم بهایابی مناسب ۱۰- ایجاد تنوع جنسیتی ۱۱- استفاده از xar1 و xbr1 ۱۲- اعمال گزارشگری مالی میان دوره

پيامد: ۱- رعایت حقوق ذینفعان و پشتیبانی از سرمایه‌گذاران ۲- افزایش اتکای ذینفعان به صورت‌های مالی و اهمیت مضاعف رشته‌های حسابداری و حسابرسی در جامعه ۳- تقلیل اطلاعات محرمانه ۴- افزایش بی طرفی و عینیت در تهیه گزارشات مالی ۵- کاهش خطر اخلاقی و انتخاب نامطلوب ۶- تصمیم‌گیری مناسب در انتخاب موقعیت سرمایه‌گذاری ۷- افزایش کارایی شرکت ۸- کاهش هزینه تأمین مالی ۹- افزایش نقدشوندگی سهام ۱۰- کاهش تقلب و مدیریت سود ۱۱- نگاه مثبت شرکت‌های خارجی و تأمین کنندگان

یافته‌های پژوهش

باتوجه به جدول ۱ وضعیت پاسخ‌دهندگان باتوجه به نوع جنسیت، میزان سن، میزان تحصیلات، سابقه خدمت، وضعیت تأهل ارائه شده است. به‌عنوان مثال: بیشترین میزان پاسخ‌دهندگان باتوجه به میزان سن، افراد دارای سن ۳۰ تا ۴۰ سال با تعداد ۹۶ نفر هستند.

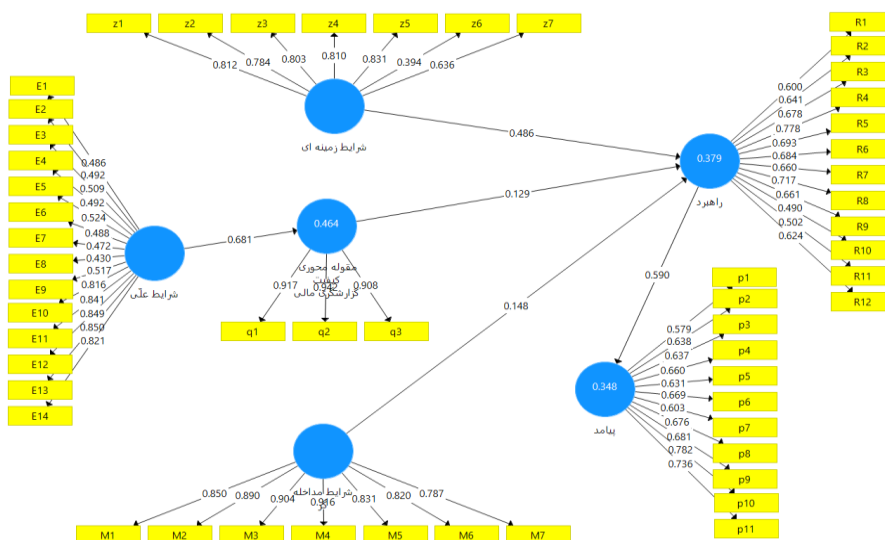
جدول ۱- وضعیت جمعیت شناختی

درصد	فراوانی		
۵۵.۵	۱۳۶	مرد	جنسیت
۴۴.۵	۱۰۹	زن	
۳۱.۸	۷۸	کمتر از ۳۰ سال	میزان سن
۳۹.۲	۹۶	بین ۳۰ تا ۴۰ سال	
۱۳.۱	۳۲	بین ۴۰ تا ۴۵	
۱۵.۹	۳۹	بالاتر از ۴۵ سال	
۳۳.۱	۸۱	کاردانی	میزان تحصیلات
۲۶.۹	۶۶	کارشناسی	
۲۴.۵	۶۰	کارشناسی ارشد	
۱۵.۵	۳۸	دکتر	
۸.۵	۲۱	زیر ۵ سال	سابقه خدمت
۳۳.۵	۸۲	۵ تا ۱۰ سال	
۴۰.۰	۹۸	بین ۱۰ تا ۲۰ سال	
۱۸.۰	۴۴	بالاتر از ۲۰ سال	
۵۴.۳	۱۳۳	مجرد	وضعیت تأهل
۴۵.۷	۱۱۲	متأهل	

منبع: یافته‌های پژوهشگر

مدل سازی معادلات ساختاری - ضرایب مسیر و بارهای عاملی

نخستین مرحله، سنجش مدل اندازه‌گیری است؛ در صورتی که بارهای عاملی بیش از ۰.۳ باشد، مدل اولیه مورد تایید است و در ادامه باید همگرایی بررسی شود. همان‌طور که مشخص است بارهای عاملی مربوط به تمامی سازه‌ها بیشتر از ۰.۴ می‌باشد. لذا مدل از حیث بارهای عاملی مورد تایید است. شکل ۱- میزان ضرایب مسیر نیز مشخص است.

نمودار ۱- ضرایب مسیر و بارهای عاملی

همگرایی

به‌منظور بررسی همگرایی یا سازگاری درونی، از آلفای کرونباخ استفاده شده است. اما به دلیل محدودیت‌های آلفای کرونباخ در جامعه، استفاده از یک شاخص اندازه‌گیری دیگر به منظور پایایی سازگاری که از آن به‌عنوان پایایی مرکب (CR) نام برده می‌شود استفاده می‌گردد. مقدار ضرایب آلفا کرونباخ بایستی بیشتر از ۰.۷ باشد. نتایج جدول زیر، بیانگر این است که تمامی متغیرها دارای آلفا کرونباخ بالای ۰.۸ است و مورد تأیید قرار می‌گیرد. هم‌چنین میانگین استخراجی واریانس (AVE) باید بالای ۰.۴ باشد.

جدول ۲- همگرایی

متغیرهای پژوهش	ضریب آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	(AVE)
مقوله محوری کیفیت گزارشگری مالی	۰.۹۱	۰.۹۴	۰.۸۵
راهبرد	۰.۸۸	۰.۸۹	۰.۴۲۱
شرایط زمینه‌ای	۰.۸۵	۰.۸۹	۰.۵۴۶
شرایط علی	۰.۸۹۲	۰.۸۹۸	۰.۴۰۴
شرایط مداخله	۰.۹۴	۰.۹۵	۰.۷۳۶
پیامد	۰.۸۹۱	۰.۸۹۷	۰.۴۴۲

منبع: یافته‌های پژوهشگر

بررسی روایی افتراقی

شاخص هتروتریت و مونوتریت یا HTMT^۱ یک روش جدید برای محاسبه روایی افتراقی در مدل سازی معادلات ساختاری حداقل مربعات جزئی است. این شاخص به عنوان جایگزین روش فورنل لارکر، می‌باشد؛ و می‌بایست اعداد حد مجاز تا ۰.۸۵ یا نهایت ۰.۹ باشد. اگر مقادیر این معیار کمتر از ۰.۹ باشد روایی افتراقی قابل قبول است.

جدول ۳- واگرایی- شاخص HTMT

تقاطع	مقوله محوری کیفیت گزارشگری مالی	راهبرد	شرایط زمینه‌ای	شرایط علی	شرایط مداخله‌گر	پیامد
مقوله محوری کیفیت گزارشگری مالی						
راهبرد	۰.۳۴۰					
شرایط زمینه‌ای	۰.۳۱۷	۰.۵۵۰				
شرایط علی	۰.۶۳۳	۰.۴۳۹	۰.۷۶۶			
شرایط مداخله‌گر	۰.۳۳۰	۰.۳۳۰	۰.۴۳۸	۰.۳۸۹		
پیامد	۰.۲۰۸	۰.۴۲۷	۰.۶۸۵	۰.۵۵۳	۰.۷۳۲	

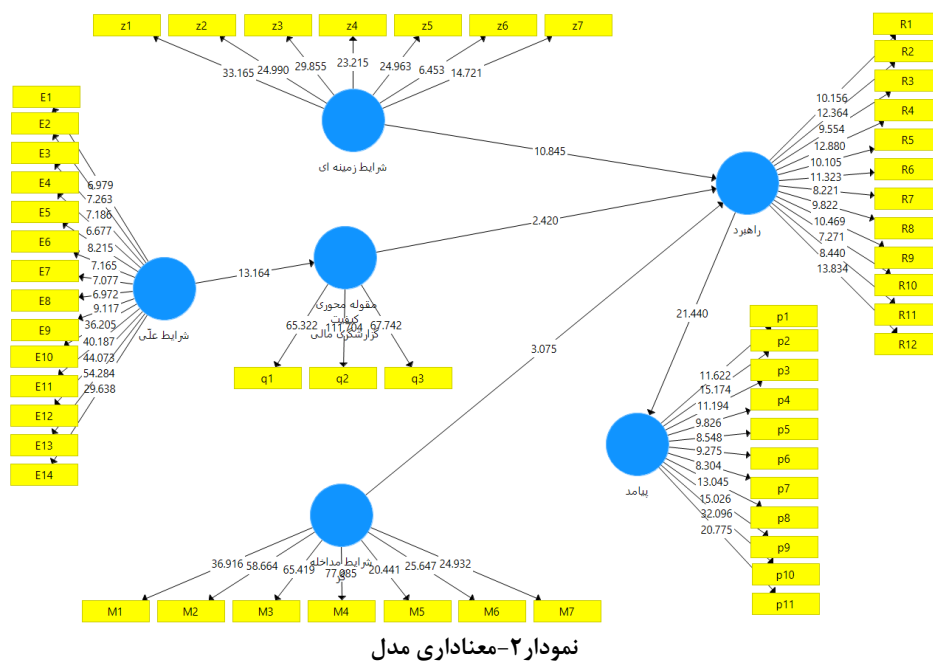
منبع: یافته‌های پژوهشگر

نتایج نشان می‌دهد مقادیر در جدول از ۰.۹ کمتر است لذا روایی افتراقی مورد تایید است.

برازش مدل ساختاری-ضرایب معناداری

برازش مدل ساختاری ضرایب معناداری z است چنانچه مقدار این اعداد از ۱.۹۶ بیش تر گردد نشان از صحت رابطه بین گویه‌ها با متغیرها و در نتیجه تأیید برازش مدل ساختاری از حیث ضرایب معنی‌داری z است. مطابق نمودار زیر ضرایب معناداری z از ۱.۹۶ بیش تر هستند که این امر معنادار بودن میان متغیرها در سطح اطمینان ۹۵ درصد نشان می‌دهد.

^۱- Heterotrait-Monotrait

ضریب تعیین (R^2)

این ضریب یکی از معیارهای سنجش قدرت پیش‌بینی مدل است. یک مشخصه کلی به منظور بررسی ضرایب اعداد به ترتیب، قوی، متوسط و ضعیف می‌تواند بر حسب مقدار ضریب تعیین برابر با ۰.۷۵، ۰.۵۰ یا ۰.۲۵ توصیف گردد.

جدول ۴- ضریب تعیین

متغیرهای پژوهش	ضریب تعیین	قدرت پیش‌بینی
مقوله محوری کیفیت گزارشگری مالی	۰.۴۶۴	متوسط
راهبرد	۰.۳۷۹	متوسط
پیامد	۰.۳۴۸	متوسط

منبع: یافته‌های پژوهشگر

بررسی مدل کلی

بر اساس نظر رینگل و همکاران (۲۰۱۸) مقدار SRMR کمتر از ۰.۱۰ نشان از برازش قابل قبول مدل کلی است. همان‌طور که در جدول زیر مشخص است شاخص SRMR برابر با ۰.۰۸ و مورد تأیید است.

¹-Ringle, C. M., Sarstedt, M., Mitchell, R., and Gudergan, S. P

جدول ۵- مقادیر برازش مدل

شاخص	میزان	نتیجه
شاخص SRMR	۰.۰۸	مورد تأیید

منبع: یافته‌های پژوهشگر

بحث و نتیجه‌گیری

کیفیت گزارشگری مالی یک ابزار مدیریتی به‌منظور ارزیابی، تأیید فعالیت‌های مرتبط با کیفیت در راستای تعیین اینکه آیا کیفیت فعالیت‌های مرتبط با نتایج شرکت با قوانین برنامه‌ریزی شده مطابقت دارد یا خیر، می‌باشد. این پژوهش به ارائه‌ی الگویی از کیفیت گزارشگری مالی مبتنی بر ویژگی‌های عوامل ساختاری، کارایی شرکت‌ها با توجه به نقش کمیته نظارتی پرداخته شده است. با بهره‌وری از استانداردهای حسابداری محافظه کارانه، مدیر قادر است جهت‌گیری‌های مبتنی بر خطا را کاهش دهد و نتیجه اثربخشی را بازبایی نماید. حسابرسی بزرگ شرکت‌ها عموماً از کیفیت گزارش مالی برتری برخوردارند، چراکه این احتمال وجود دارد که قبلاً روی فناوری و آموزش کارکنان سرمایه‌گذاری نموده و بنابراین در تشخیص مشکلات مربوط به تحریف و مفروضات تداوم فعالیت در مقایسه با مؤسسه‌های حسابرسی کوچک‌تر دقیق‌تر هستند. از طرفی گزارش‌های مالی شرکت‌ها باید اطلاعاتی فراهم نماید که برای سرمایه‌گذاران بالقوه و بالفعل، بستانکاران و سایر استفاده‌کنندگان در سرمایه‌گذاری‌های منطقی، اعطای اعتبار و تصمیمات مشابه سودمند باشد. در نتیجه این گزارش‌ها اهمیت بسزایی در تحقق اهداف یاد شده دارند و افزایش کیفیت آنها می‌تواند موج بالای کاراتر بودن سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌ها و حفظ و توسعه منابع آنها گردد. کیفیت حسابرسی یکی از مهمترین موضوعات در حرفه حسابرسی است. اگر حسابرس بتواند تحریف‌های بااهمیت موجود را کشف و گزارش کند، فرآیند حسابرسی با کیفیت بالاتری در نظر گرفته می‌شود. افزایش کیفیت گزارشگری مالی می‌تواند پیامدهای اقتصادی را در پی داشته و باعث افزایش استفاده از فرصت‌های مناسب سرمایه‌گذاری گردد. نتایج به‌طور کلی نشان داد با کنترل عوامل مولفه‌های مربوط به کیفیت گزارشگری مالی می‌توان وضعیت ساختاری، کارایی شرکت‌ها و اتخاذ تصمیمات کمیته نظارتی را بهبود بخشید و از طرفی کیفیت گزارشگری مالی را ارتقا داد. سبک‌های مدیریتی در فرآیندهای تصمیم‌گیری شرکت‌ها نقش ویژه‌ای دارد، زیرا مدیران کیفیت گزارشگری مالی را بهبود می‌بخشند؛ از طرفی مدیران می‌توانند با ایجاد تنوع جنسیتی، دقت کیفیت گزارشگری را افزایش دهند؛ چرا که این امر سبب می‌شود، اعتماد و اطمینان را به سرمایه‌گذاران، تامین‌کنندگان، مشتریان و به‌طور کلی جامعه برگردانند. علاوه بر این، طبق نتایج، مدیران و هیئت مدیره می‌بایست تمرکز بر آموزش و مقررات آیین‌نامه‌های شرکتی، بیشتر مورد توجه قرار دهند. جهت فعالیت‌های سرمایه‌گذاری از تحلیل‌گران استفاده بیشتری نمایند و در نتیجه، از طریق توانایی خود در ایجاد مسئولیت‌های اجتماعی، به عنوان یک راهبرد موثر بر ارتقای کیفیت گزارشگری مالی اقدام نمایند. به‌نظر می‌رسد برخی از شرکت‌ها بیشتر تحت تأثیر قوانین تصویب شده قرار خواهند گرفت. مدیران شرکت‌هایی که در معرض فشارهای بازار بورس اوراق بهادار تهران به منظور برآورده کردن پیش‌بینی بازده هستند و یا حفظ جایگاه و یا به منظور ارتقای سطح عملکرد شرکت، امکان دارد

مدیریت سود را اعمال نمایند. در این پژوهش راهبردهایی که بر اساس ویژگی‌های ساختاری، نظارتی و عملکردی شرکت‌ها بیان شده است می‌توان با تکیه بر اساس استانداردهای حسابداری ایران، قوانین و الزامات بورس، شرایط شرکت‌ها را تا حد مطلوبی بهبود بخشید. با توجه به حضور کم مدیران زن در هیأت‌های مدیره، شرکت‌ها می‌بایست سازوکاری را به منظور افزایش تعداد مدیران زن در پست‌های مسئولیتی، مورد توجه قرار دهند. به عنوان مثال، تلاش برای تغییر برخی فرهنگ‌های شرکتی و افزایش آگاهی در جامعه، به‌ویژه در شرکت‌ها، مبنی بر اینکه زنان به اندازه مردان برای تصدی پستی قابل قبول هستند. برخی از کشورها مانند انگلیس، استرالیا و سوئد با ایجاد تنوع جنسیتی در هیئت مدیره خود به نتایج بسیار چشم‌گیری دست یافته‌اند (پوچیتامارتینز و همکاران^۱، ۲۰۱۸). نتایج حاصل شده نشان می‌دهد حسابرس‌ها بر اساس اصول کاری و تعهد اخلاقی که دارند رفتار حرفه‌ای لحاظ می‌کنند. حسابرسان نسبت به اطلاعات شنیداری بی‌تفاوت نیستند اما اطلاعاتی که منطبق بر شواهد و مستند باشد و بر اساس منابع موثق در دسترس باشد مورد ارزیابی قرار می‌دهند. حسابرسان باتوجه به اصول کاری خود نگاهی نقدگرا و تفکرگرایی، در کار خود لحاظ می‌نمایند به طوری که نسبت به اطلاعات شنیداری ممکن است دچار ابهام و تردید گردند؛ اما عجولانه تصمیم‌گیری اتخاذ نمی‌کنند. متقاعدکردن افراد حسابرس که حسابرسی مربوط به شرکت‌ها و سازمان‌ها را بر عهده دارند باید با دلیل و سند باشد در غیر این صورت اصول حرفه‌ای حسابرسان می‌تواند هر نوع تصمیم‌گیری را در این خصوص اعمال نمایند. تعهد حسابرسی و اصول حرفه‌ای حسابرس باعث می‌شود که کیفیت گزارشگری مالی انجام شده توسط او نیز بیشتر شود. برای یک شرکت مهم است که مکانیزم حاکمیت شرکتی موثر، برای حمایت از حق سرمایه‌گذاران برای داشتن اطلاعات صادقانه و منصفانه داشته باشد. مدیران می‌توانند با استفاده از مشاوران اقتصادی و مالی، در راستای ارتقای سطح شرکت، از هدر رفت منابع جلوگیری به عمل آورند. همچنین با پرداخت سود تقسیمی بین سهامداران، سهامداران بیشتری را مجاب و جذب نمایند. در همین راستا به سازمان بورس اوراق بهادار تهران و تدوین کنندگان استانداردهای حسابداری پیشنهاد می‌شود قوانین لازم الاجرا در راستای استقرار سیستم کنترل داخلی و کمیته حسابرسی مستقل به‌منظور پیاده‌سازی و ارتقای سطح کیفیت گزارشگری مالی تصویب نمایند. برگزاری دوره‌های آموزشی کارکنان اعم از مالی و غیر مالی به منظور توسعه سطح کیفیت گزارشگری مالی برای مدیران و اعضای هیأت مدیره را در دستور کار قرار دهند. به منظور ارتقای سطح کیفیت گزارشگری مالی با ایجاد تنوع جنسیتی در کمیته حسابرسی، میزان دقت در ارائه گزارش افزایش دهند. باتوجه به دیدگاه عدالت اجتماعی و فردی، ایجاد تنوع جنسیتی در ساختار اعضای هیأت مدیره می‌تواند، به رفتار برابر با مردم و افزایش مشارکت گروه‌های ناراضی، به اتخاذ تصمیم‌گیری بهتر کمک نماید. نتایج پژوهش حاضر با نتایج تحقیقات خارجی سبرینا و همکاران (۲۰۲۳)، دوجیبا و همکاران (۲۰۲۲)، عبدا... و تورسوی (۲۰۲۱)، جاروا و دیگران (۲۰۲۰)، تران و همکاران (۲۰۱۹)، و تحقیقات داخلی طاهری نیا و همکاران (۱۴۰۱)، اسکندری و میرزائی نیگجه (۱۴۰۱)، خوش خلق و طالب نیا (۱۴۰۰)، مطابقت دارد.

^۱- Pucheta-Martínez, M. C., Bel-Oms, I. & Olcina-Sempere, G.

فهرست منابع

- * اسکندری، علیرضا، & میرزائی نیگجه، فرشته. (۱۴۰۱). بررسی نقش میانجی کیفیت گزارشگری مالی بر ارتباط بین رقابت بازار محصول و کیفیت پیش بینی تحلیل مالی. چشم انداز حسابداری و مدیریت، ۵(۶۷)، ۱۳۸-۱۵۰.
- * امیرآزاد، میرحافظ؛ برادران حسن زاده، رسول؛ محمدی، احمد؛ تقی زاده، هوشنگ. (۱۴۰۲). الگوی بهینه کیفیت گزارشگری مالی در ایران از دیدگاه سرمایه گذاران و سایر گروه‌های ذینفع. دانش سرمایه‌گذاری، ۱۲(۴۶)، ۷۱-۱۰۵.
- * بولو، قاسم (۱۳۸۶). هزینه حقوق صاحبان سهام و ویژگی های سود، رساله دکتری، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران.
- * خوش خلق، ایرج؛ طالب نیا، قدرت الله (۱۴۰۰). تبیین اثر مفاهیم گزارشگری مالی بر سطح افشای ریسک در گزارشگری مالی سالانه در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه دانش سرمایه گذاری، ۱۰(۳۸)، ۴۵۵-۴۷۳.
- * طاهری نیا، مسعود؛ مسلمی، آذر؛ واشقانی فراهانی، طیبه (۱۴۰۱). مطالعه تاثیر ضعف کنترل داخلی بر ریسک گزارشگری مالی متقلبانه با تاکید بر نقش تعدیلی ویژگی های مدیریت، فصلنامه دانش حسابرسی، ۲۲(۱)، ۳۲۰-۳۴۲.
- * صفی خانی، فرهاد؛ یعقوب نژاد، احمد؛ جهانشاد، آریتا (۱۴۰۰). پیشایندهای گزارشگری مالی متقلبانه و پیامدهای آن بر سرمایه فکری شرکتها، مجله حسابداری مدیریت، ۱۴(۴۹)، ۱۲۵-۱۴۸.
- * علی نژاد، شهناز؛ رهنمای رودپشتی، فریدون؛ رضایی، فرزین (۱۴۰۱). آزمون محتوای اطلاعاتی تحت تاثیر رفتار احساسی سرمایه گذاران و کیفیت گزارشگری مالی، فصلنامه دانش سرمایه گذاری، ۱۱(۴۴)، ۱۰۳-۱۲۵.
- * محمدزاده سالطه، حیدر. (۱۳۹۵). تاثیر فرصتهای سرمایه گذاری، رشد شرکت و بهره وری سرمایه بر عملکرد شرکت در بازار سرمایه ایران. مدیریت بهره‌وری، ۱۰(۳۶) (بهار)، ۱۴۱-۱۶۲.
- * Abed, I. A., Hussin, N., Haddad, H., Almubaydeen, T. H., & Ali, M. A. (2022). Creative Accounting Determination and Financial Reporting Quality: The Integration of Transparency and Disclosure. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 8(1), 38. <https://doi.org/https://doi.org/10.3390/joitmc8010038>
- * Abdullah, H., & Tursoy, T. (2021). Capital structure and firm performance: evidence of Germany under IFRS adoption. *Review of Managerial Science*. doi:10.1007/s11846-019-00344-5
- * Ahmed, A.S., Duellman, S., 2007. Accounting conservatism and board of director characteristics: An empirical analysis. *J. Account. Econ.* 43 (2-3), 411-437. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2007.01.005>.
- * Alsmady, A. A. (2022). Quality of financial reporting, external audit, earnings power and companies performance: The case of Gulf Corporate Council Countries. *Research in Globalization*, 5, 100093.
- * Alsuhaibani, W., Houmes, R., & Wang, D. (2023). The evolution of financial reporting quality for companies listed on the Tadawul Stock Exchange in Saudi Arabia: New emerging markets' evidence. *Emerging Markets Review*, 55, 101009. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ememar.2023.101009>

- * Becker B, Stromberg P (2012) Fiduciary duties and equity-debtholder conflicts. *Rev Financ Stud* 25(6):1931-1969
- * Berger, AN; Di Patti EB (2006) Capital structure and firm performance: a new approach to testing agency theory and an application to the banking industry. *J Bank Finance* 30(4):1065-1102
- * Board, F. A. S. (1978). Statement of Financial Accounting Concepts No. 1. *Objective of Financial Reporting by Business Enterprises*.
- * Bronson, S. N., Carcello, J. V., Hollingsworth, C. W., & Neal, T. L. (2009). Are fully independent audit committees really necessary?. *Journal of Accounting and Public Policy*, 28(4), 265-280.
- * Deangelo, L. E. (1981). Auditor size and audit quality. *Journal of Accounting and Economics*, 3(3), 183-199.
- * Dobija, D., Hryckiewicz, A., Zaman, M., & Puławska, K. (2022). Critical mass and voice: Board gender diversity and financial reporting quality. *European Management Journal*, 40(1), 29-44.
- * Duff, A. (2004). *AUDITQUAL: Dimensions of Audit Quality*. Institute of Chartered Accountants of Scotland: Edinburgh.
- * Eisenhardt, KM (1989) Agency theory: an assessment and review. *Acad Manag Rev* 14(1):57-74
- * Enders W (2008) *Applied econometric time series*. Wiley, Hoboken
- * Fama, E. F., & Jensen, M. C. (1983). Separation of ownership and control. *The journal of law and Economics*, 26(2), 301- 325.
- * Francis, J.R., (2004). What do we know about audit quality? *The British Accounting Review*, 36(4), 345-368.
- * Guizani, M (2017) The financial determinants of corporate cash holdings in an oil rich country: evidence from Kingdom of Saudi Arabia. *Borsa Istanbul Rev* 17(3):133-143
- * Hart O, Moore J (1994) Debt and seniority: an analysis of the role of hard claims in constraining management (No. w4886). National Bureau of Economic Research, New York
- * Hrazdil, K., Simunic, D. A., Spector, S., & Suwanyangyuan, N. (2023). Top executive gender diversity and financial reporting quality. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 100363. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jcae.2023.100363>.
- * Jarva, Henry and Lodh, Suman and Nandy, Monomita and Ojala, Hannu, (2020), Has Financial Reporting Quality Converged Under IFRS? International Differences in Conditional Conservatism. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3505282> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3505282>
- * Jensen MC (1986) Agency costs of free cash flow, corporate finance, and takeovers. *Am Econ Rev* 76(2):323-329
- * Jensen MC, Meckling WH (1976) Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure. *J Financ Econ* 3(4):305-360
- * Khalil, U. F. (2022). Auditor choice and its impact on financial reporting quality: A case of banking industry of Pakistan. *Asia Pacific Management Review*, 27(4), 292-302. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.apmr.2021.12.001>.
- * Khudhair, D., Al-Zubaidi, F & Raji, A. (2019). The effect of board characteristics and audit committee characteristics on audit quality. *Management Science Letters*, 9(2), 271-282.
- * Khurana, I. K., & Raman, K. K. (2004). Litigation risk and the financial reporting credibility of Big 4 versus non-Big 4 audits: Evidence from Anglo-American countries. *The Accounting Review*, 79(2), 473-495
- * Krishnan, J. (2005). Audit committee quality and internal control: An empirical analysis. *The accounting review*, 80(2), 649-675
- * Lemmon, ML; Zender, JF (2016) Asymmetric information, debt capacity, and capital structure. SSRN. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2152505>
- * Margaritis D, Psillaki M (2010) Capital structure, equity ownership and firm performance. *J Bank Finance* 34(3):621-632
- * Miller MH (1977) Debt and taxes. *J Finance* 32(2):261-275

- * Modigliani F, Miller MH (1958) The cost of capital, corporation finance and the theory of investment. *Am Econ Rev* 48(3):261–297
- * Myers, SC (1977) Determinants of corporate borrowing. *J Financ Econ* 5(2):147–175
- * Myers, SC; Majluf, NS (1984) corporate financing and investment decisions when firms have information that investors do not have. *J Financ Econ* 13(2):187–221
- * Pinatik, Sherly, (2021), The Effect of Auditor's Emotional Intelligence, Competence, and Independence on Audit Quality, *International Journal of Applied Business and International Management (IJABIM)*, Vol. 6 No. 2, 55-67, August, 2021.
- * Pucheta-Martínez, M. C., Bel-Oms, I., & Olcina-Sempere, G. (2018). The association between board gender diversity and financial reporting quality, corporate performance and corporate social responsibility disclosure: A literature review. *Academia Revista Latinoamericana de Administración*, 31(1), 177-194
- * Ringle, C. M., Sarstedt, M., Mitchell, R., and Gudergan, S. P. (2018). [Partial Least Squares Structural Equation Modeling in HRM Research](<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09585192.2017.1416655>). *The International Journal of Human Resource Management*, Volume 31(2020), Issue 12, pp. 1617-1643.
- * Sarbanes Oxley (SOX) Act (2002). Retrieved March 21, 2011
- * Sebrina, N., Taqwa, S., Afriyenti, M., & Septiari, D. (2023). Analysis of sustainability reporting quality and corporate social responsibility on companies listed on the Indonesia stock exchange. *Cogent Business & Management*, 10(1), 2157975.
- * Tran, T., Ha, X., Le, T & Nguyen, N. (2019). Factors affecting IFRS adoption in listed companies: Evidence from Vietnam. *Management Science Letters*, 9(13), 2169-2180.

A model of the Quality of Financial Reporting based on the Structural Factors and Efficiency of Companies According to the Role of the Supervisory Committee

Hajiebrahim Nakhaei

Ph.D Student, Department of Accounting, Islamic Azad University, Zahedan Branch, Zahedan, Iran

Mohammad Hossein Ranjbar

Associate Professor, Department of Accounting and Finance, Islamic Azad University, Bandar Abbas Branch, Bandar Abbas, Iran,
Mhranjbar54@iauba.ac.ir

Alireza Momeni

Assistant Professor, Department of Accounting, Payam Nour University, Tehran, Iran

Hossein Badiel

Assistant Professor, Department of Accounting, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Abstract

This research has been conducted with the aim of providing a model of the quality of financial reporting based on the structural factors and efficiency of the companies according to the role of the supervisory committee in the companies admitted to the Tehran Stock Exchange during the period of 2022. Considering the unlimitedness of the statistical population, in order to select the sample size, 291 managers, employees and experts in the field of finance and accounting were selected. Data collection tool in this research is a questionnaire. Findings regarding the first hypothesis showed that causal conditions with the mediating role of the central category of financial reporting quality have a direct and significant effect on the strategy. Result of the second hypothesis revealed that the central category of financial reporting quality with the mediating role of strategy has a direct and significant effect on the outcome. Result of the third hypothesis indicated that the causal conditions with the mediating role of the focus category of financial reporting quality and strategy have a direct and significant effect on the outcome. Result of the fourth hypothesis indicated that the background conditions with the mediating role of the strategy have a direct and significant effect on the outcome. Result of the fifth hypothesis show that the intervening conditions with the mediating role of the strategy have a direct and significant effect on the outcome. After checking and confirming the structural model, the SRMR index was also reported to be less than 0.10 and finally, the model was also confirmed.

Keywords: Financial reporting Quality, Company Efficiency, Financial Transparency, Supervisory Committees